

TAYVAN ÜLKE BÜLTENİ

TEMMUZ 2024

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Nüfus	23,25 milyon
Dil	Çince (Mandarin)
Yüzölçümü	36.188 km ²
Başkent	Taipei
Başlıca Şehirleri	Taoyuan, Taichung, Tainan, Kaohsiung

Coğrafi Konum

Tayvan, Pasifik Okyanusu'nda, Çin Halk Cumhuriyeti'nin güney doğusunda yer almaktadır. Çin ana karasının güneydoğu kıyılarının 160 km açığında yer alan bir adadır. Tayvan Adası'nın yanı sıra Tayvan Takımadaları'ndaki 21 adayı, batıdaki Pescadores Adaları'nı kapsar. Tayvan Adası, kuzeyde Doğu Çin Denizi, doğuda Büyük Okyanus, güneyde Bashi Kanalı, batıda da Tayvan (Formoza) Boğazı ile çevrilidir.

Siyasi ve İdari Yapı

Tayvan idari olarak 4 bölge, 5 özel idare ve 17 il (Hsien) bölünmüştür. Her ilin, kendisine ait kaza ve nahiyeler üzerinde geniş nüfuzu ve otoritesi mevcuttur.

Nüfus ve İstihdam

2023 yılı tahminlerine göre Tayvan'ın nüfusu 23,25 milyondur. Nüfusun artış oranı giderek düşmektedir ve bu oran sıfıra yaklaşmıştır. Nüfus artışının sıfıra yaklaşmasının yanı sıra giderek artan ortalama yaşam beklentilerinin sonucu olarak, nüfus içerisinde yaşlıların gençlere oranı giderek artmaktadır. 2026 yılında 65 yaş üstü insanların toplam nüfusa oranının %20,6'ya yükseleceği tahmin edilmektedir. Nüfusun %2'si yerli halktan oluşurken, geri kalanı ise Çin ana karasından gelen göçmenlerden oluşmaktadır. Bu göçmenlerin %85'ini Fujian eyaletinden gelenler, %15'ini ise anadili Hakkaca olan Guangdong bölgesinden gelen Hakka kökenli Çinliler oluşturmaktadır.

Düzenli olarak artan iş gücü ile işsizlik oranındaki güçlü doğrusal bir ilişki dikkat çekmektedir. 2003 yılında 9,6 milyon kişi olan iş gücü 2020 yılında 11,5 milyon kişiye yükselmiş, 2023 yılı tahminlerine göre ise 11,4 milyona gerilemiştir. 2017 yılında %3,76 olan işsizlik oranı, zaman zaman inişler sergilese de 2023 yılı tahminlerine göre %3,66 olmuştur. Nüfusun giderek yaşlanacağı düşünüldüğünde, Tayvan'ın bu işsizlik oranı seviyelerini gelecekte de koruması beklenmektedir.

Doğal Kaynaklar

Tayvan tarihi boyunca tarım, Tayvan ekonomisinin ana unsurlarından biri olsa da şehirleşme ve sanayileşmeyle birlikte yıllar geçtikçe önemini yitirmiştir ve günümüzde tarımın GSYİH'deki payı %1 dolaylarındadır.

Tayvan topraklarının aslında dörtte biri ekilebilir alanlardan oluşmaktadır. Fakat zamanla katma değeri daha yüksek olan sanayinin tarımın önüne geçmesiyle tarım yapılabilir alanın

Pirinç ve çay en önemli iki üründür. Bundan başka egzotik meyveler, tatlı patates, buğday, yerfıstığı, soya fasulyesi, darı, muz, şeker kamışı ve yerelması da yetiştirilir. Tayvan aynı zamanda, görece olarak sınırlı miktarda maden ve minerallere sahiptir. Fakat Tayvan'da geniş kömür yataklarının olduğu bilinmektedir. Kömür, doğalgaz, kireçtaşı, mermer, alüminyum ve petrol başlıca mineralleridir. Ancak bu kaynakların genel olarak ticari bir değeri bulunmamaktadır ve Tayvan enerji ihtiyacını karşılamak için ithalat yapmak zorundadır. Bunun yanı sıra Tayvan'da 3 tane nükleer santral bulunmaktadır.

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	775,74	760,46	751,93	791,61	839,33	886,14	928,39	959,71
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	6,5	2,4	0,8	3,0	2,8	2,6	2,5	2,1
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	33 186	32 687	32 340	34 046	36 099	38 112	39 929	41 276
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	2,0	2,9	2,1	1,5	1,4	1,5	1,5	1,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	15,2	13,3	11,8	12,1	11,7	11,3	11,4	10,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	4,0	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7	3,7
Nüfus (milyon)	23,38	23,27	23,25	23,25	23,25	23,25	23,25	23,25
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	30,1	29,7	26,6	23,3	20,3	17,5	14,9	12,5

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin başarılı olmasını sağlayacak koşulları yaratmak üzere Tayvan yönetimi, politikalarını özellikle 3 konu üzerinde yoğunlaştırmıştır. Bunlar; yeni işletmelerin kurulmasını teşvik etmek, altyapıyı geliştirmek ve bebek endüstrileri korumaktır. Bu yönde ilk önemli adım, yatırımları teşvik amacıyla, yeni kurulan firmalara vergi indirimi sağlanması olmuştur. Ayrıca Tayvan yönetimi ihracatı arttırmak için 1960'lı yılların ortasında Kaohsiung Şehri'nde, dünyanın ilk ihracat serbest bölgesini (export processing zone) açmıştır. Yine aynı amaçlarla 1970 ve 1980'li yıllarda yoğun altyapı yatırımları yapılmıştır.

1990 yılında yönetim, Tayvan'ı çok uluslu faaliyetler için bir "Asya-Pasifik Bölgesel Operasyonlar Merkezi" (Asia-Pacific Regional Operations Center-APROC) haline getirmeyi planladığını açıklamıştır. Başlangıç itibarıyla APROC, Tayvan'ı imalat, telekomünikasyon, hava ve deniz taşımacılığı, finansal hizmetler ve medya alanlarında bölgesel bir merkez haline getirmeyi amaçlamıştır. Ancak bu plan çok eleştirilmiş ve 1997 yılında Yönetim, öncelikle Tayvan'ın imalat ve telekom alanlarında sahip olduğu çekiciliğinin artırılması konusunda yoğunlaşılacağını açıklamak durumunda kalmıştır.

Tayvan yönetimi, geleneksel olarak çok uluslu yabancı şirketlerin Tayvan'daki doğrudan yatırımları üzerinde sıkı kontrol uygulamış ve ancak stratejik açıdan yararlı olan ve yüksek teknoloji transferi vadeden şirketleri teşvik etmiştir. Bu korumacı eğilim, enerji gibi bazı sektörlerde sürmekle beraber, bazı telekom sektörlerine yabancı yatırımcıların girişi 1996 yılı ortalarından bu yana kolaylaştırılmıştır.

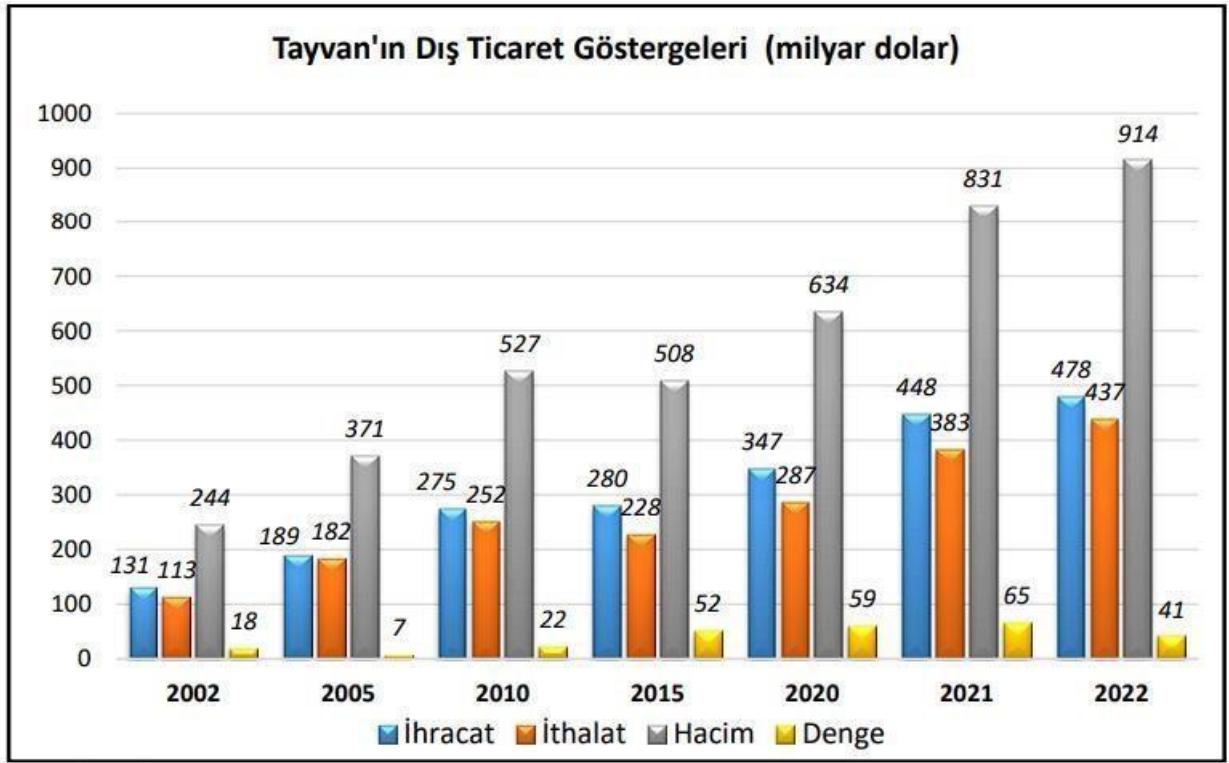
Tayvan'ı ekonomik liberalizasyonunu hızlandırması yönünde zorlayan önemli bir nedenlerden birisi, Tayvan'ın Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) yapmış olduğu üyelik başvurusudur. DTÖ'ye üye olmak için gerekli koşulları karşılamak üzere bazı sektörlere giriş serbestleştirilmiştir. 1994 yılından bu yana, yabancı portföy yatırımcıları için Tayvan piyasasına giriş çok kolaylaşmış ve 1997 yılının Mart ayında da emlak sektörü yabancılara açılmıştır. 1999'da yabancı yatırımcıların Tayvan'daki azami ortaklık payları oranı %50'ye çıkarılmış, DTÖ'ye girişten sonra bu sınırlamanın da kalkacağı belirtilmiştir. 2002 yılında Tayvan'ın DTÖ üyeliğine kabul edilmesi neticesinde ekonominin dış rekabete açılması hızlandırılmıştır.

1949 yılından önce, özellikle şeker ve pirince dayalı tarım temelli bir ekonomiye sahip olan Tayvan, Kore Savaşı nedeniyle ABD'den gelen büyük miktardaki yardımlar ve yapılan arazi reformları sayesinde elde edilen tarımsal üretim fazlasını, sanayileşme amacıyla kullanmıştır. Böylece 1952-1960 yılları arasında endüstriyel üretim yaklaşık %240 yükselmiş ve sürdürülen ihracata yönelik sanayileşme programları başarı sağlamıştır. 1970'lerde ise Tayvan ağır sanayi ve kimyasallar üzerinde yoğunlaşınca ekonomik büyüme daha da büyük oranlarda petrol krizine rağmen devam etti. 1980'li yılların başında dünya piyasalarında rekabete imkan verecek şekilde ucuz, düşük katma değerli ve emek yoğun tüketim mallarının kitle üretiminde zorluklarla karşılaşıldığından, bunun üzerine başta elektrikli ürünler ve kimyasallar olmak üzere, sermaye ve teknoloji yoğun endüstrilerde üretime yönelme olmuştur.

1990'larda birçok emek-yoğun üretim yapan Tayvan firması, üretim merkezlerini ucuz işgücünün olduğu Çin ana karasına kaydırmıştır. 1990 yılından bu yana, Çin ana karasındaki Tayvan kaynaklı yatırımlar 100 milyar doları geçmiştir.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kaynak: Trademap

Doğal kaynakları görece olarak sınırlı olan Tayvan, hammadde ve ara mal ithal ederek mamul mal ihraç etme stratejisinde uzmanlaşmıştır. Bundan dolayı hem ithalatı hem de ihracatı büyük rakamlara ulaşmıştır. 2022 yılında ihracat 477,8 milyar dolar, ithalat ise 436,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Birkaç yıl öncesine kadar Tayvan'ın dış ticaretinde ABD ve Japonya en önemli ülkeler olmakla birlikte son yıllarda Çin ana karası bu iki ülkeyi geçmeye başlamıştır. Bu üç ülkenin ekonomilerindeki gelişmeler doğrudan Tayvan'ın dış ticaretini etkilemektedir.

Çin ana karası, Tayvan'ın ihracattaki en büyük pazarıdır. 2022 yılında Çin ana karasına ihracat yaklaşık 120,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Çin ana karası, Tayvan'ın özellikle elektronik ürünlerdeki ihracatında önemli bir rol üstlenmektedir. Tayvanlı ihracatçılar Çin ana karasındaki ucuz maliyetlerden faydalanmak için burada ürettikleri ürünleri reeksport yoluyla ABD, AB ülkeleri ve Japonya'ya satmaktadırlar. Çin ana karasının yanı sıra Tayvan'ın önemli miktardaki ihracatı, ABD ve Asya kıtasında başta Hong Kong olmak üzere; Japonya, Singapur ve Güney Kore'ye yönelmiştir. Diğer taraftan Çin, Japonya, ABD ve Güney Kore, Tayvan'ın ithalatında ve karşılıklı ticarete giderek önemi artan ticari ortaklarıdır. Ayrıca, başta Almanya olmak üzere bazı AB ülkeleri de Tayvan'ın önemli ticari ortakları arasındadır.

Tayvan'ın ihracatı 2022 yılında, bir önceki yıla göre %6,8 oranında artarak 477,8 milyar dolar olmuştur. Yabancı sermayeli şirketlerin önünde engeller bulunan Tayvan'ın bu engelleri önce sektör bazında olmak üzere yavaş yavaş kaldırmaktadır. Telekomünikasyon sektörüne yapılan yabancı yatırımların önündeki engeller kısa süre içinde tamamen kaldırılacaktır. Böylece yabancı sermayeli şirketlerin Tayvan'ın ihracatına gelecekte önemli katkıda bulunması beklenmektedir.

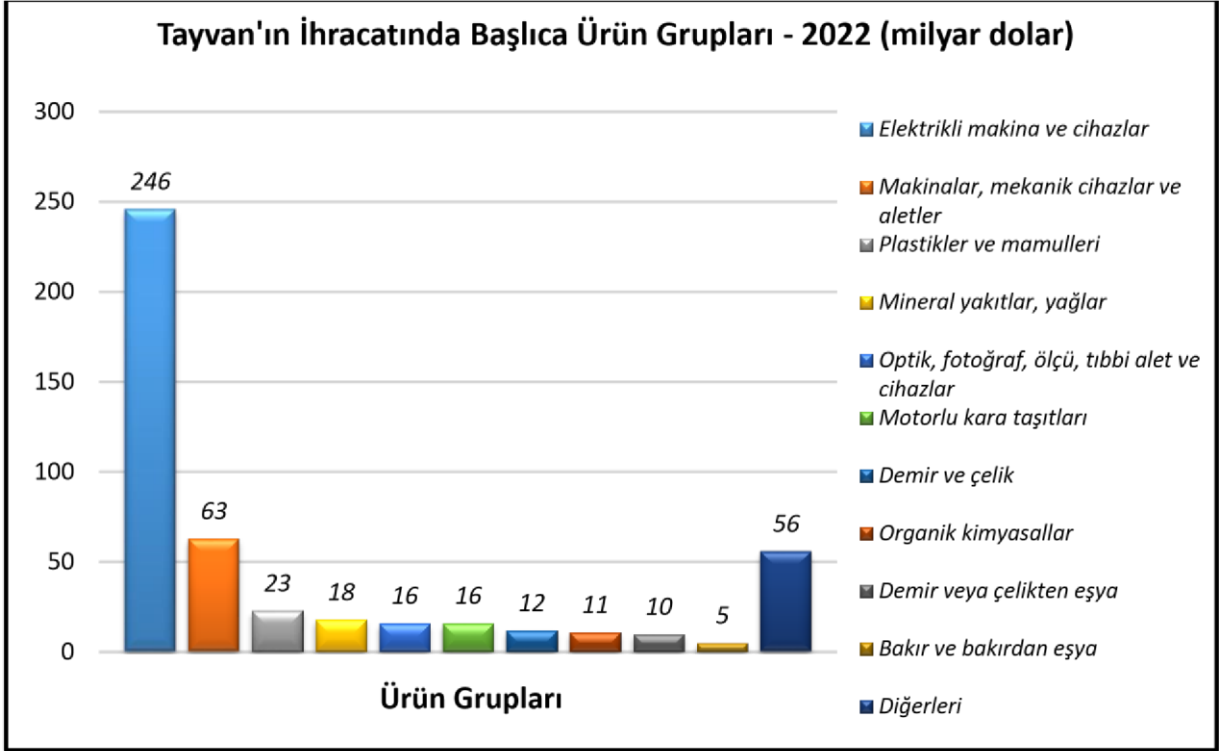
Yerli özel sermayeye sahip şirketlerin ihracat içindeki oranı da giderek artmaktadır. Son yıllarda, özellikle yabancı sermayeli şirketler de üretimde katma değer düzenli bir şekilde artmaktadır. Buna bağlı olarak da otomatik bilgi işlem makineleri gibi katma değeri yüksek ürünlerin ihracatı da artmaktadır.

İhracat artışına karşılık pek çok ihraç ürününün ithal girdiler içermesi nedeniyle ithalatta da önemli bir büyüme olmuştur. Petrol ve maden cevherleri gibi hammaddelerin ithalatında düzenli bir artış eğilimi görülmektedir. Zira yerli üretim artık ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Tayvan'da hasadın kötü olduğu yıllarda mısır, soya fasulyesi gibi temel gıdaların ithalatında da artışlar görülmektedir. Bu ihtiyacın görülmesinde tarımla uğraşan Tayvan nüfusunun üretimde katma değeri yüksek olan organik gıda ve çiçek gibi ürünlere yönelmesinin büyük etkisi vardır.

2013 yılına kadar Tayvan'ın en çok ithalat gerçekleştirdiği ülke Japonya iken bu yıldan itibaren Çin ana karası ilk sıraya yükselmiştir. Tayvan'ın ithalatında Çin ana karasını Japonya ve ABD takip etmektedir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

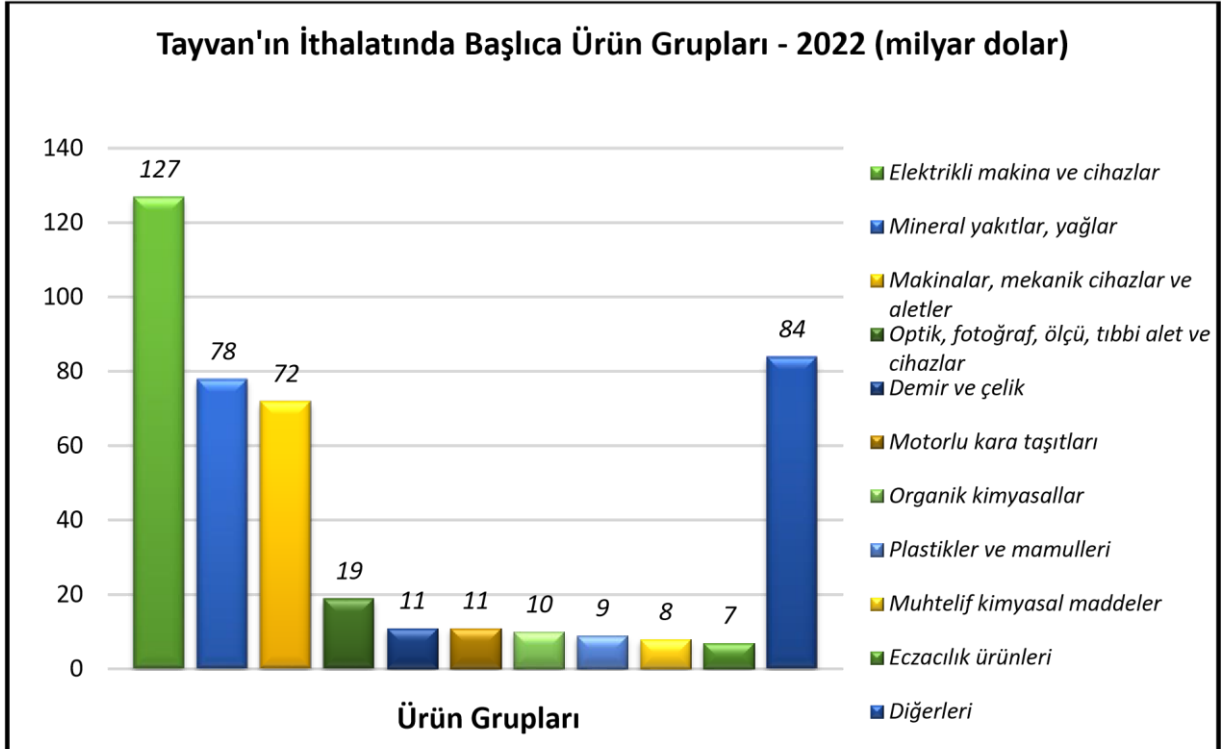
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

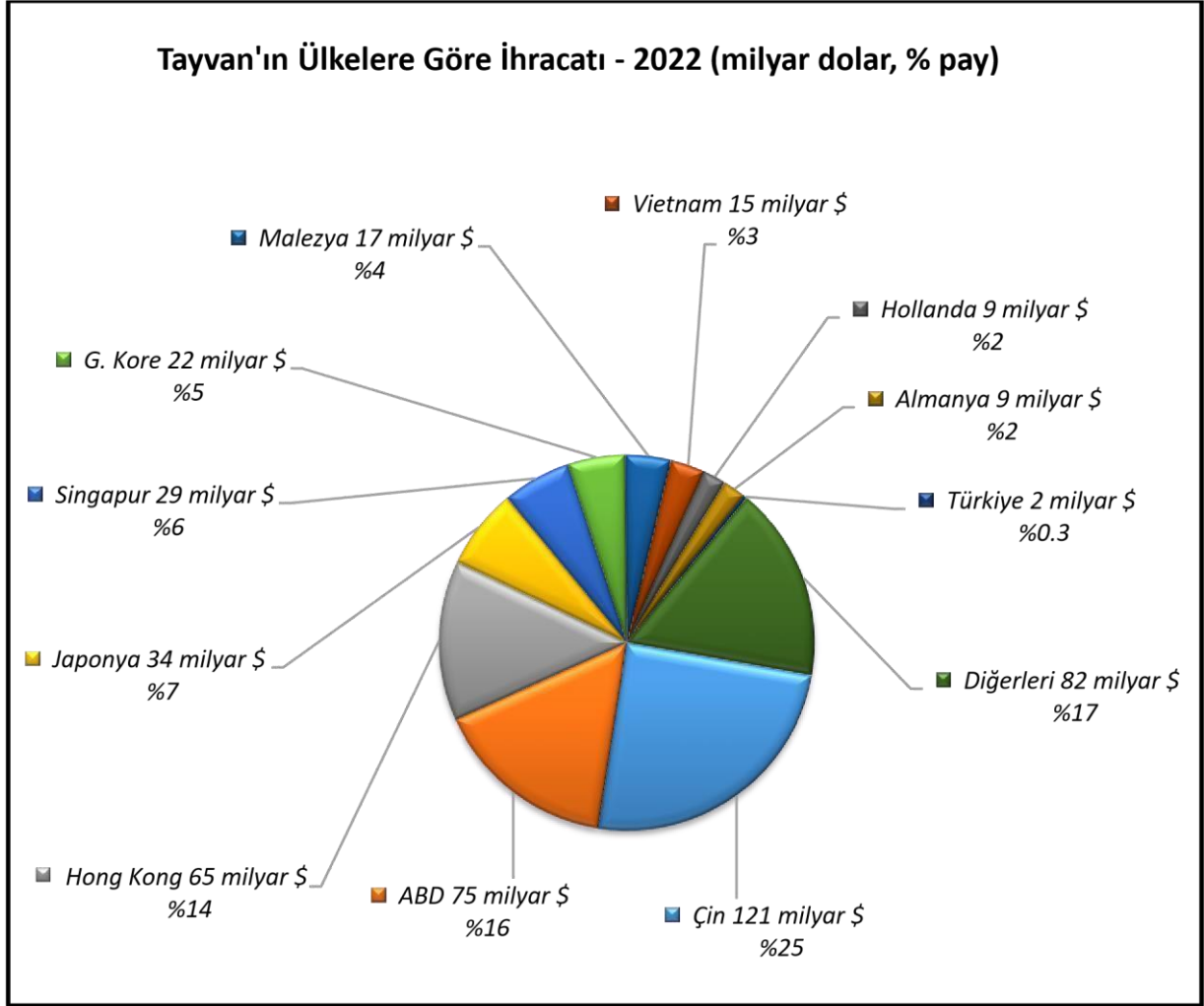

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

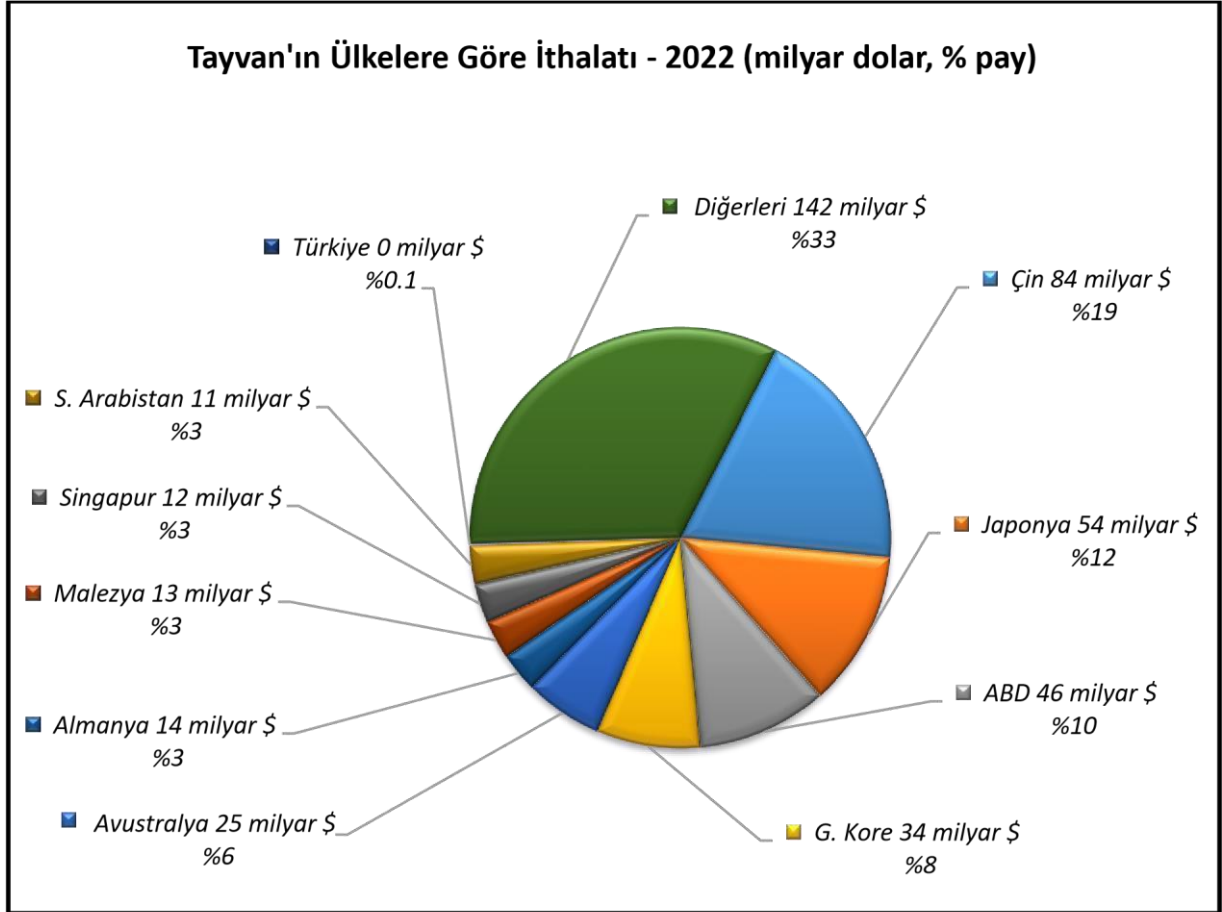
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

3. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) Tayvan için diğer Asya ekonomilerine göre daha az önem arz etmektedir. Tayvan Merkez Bankası verilerine göre Tayvan'a gelen DYY miktarı 1990'lar boyunca hiçbir zaman 3 milyar doları (GSYİH'nin %1'i) geçmemiştir. Sınırlı pazar fırsatları, düzenleyici kurallar hakkında şüpheler gibi faktörler Tayvan'a gelen DYY miktarının sınırlı olmasına yol açmıştır. Tayvan DYY konusunda net olarak ihracatçıdır. Tayvan'dan çıkan sermaye ağırlıklı olarak Çin ana karasına ve diğer Güneydoğu Asya ekonomilerine doğru yönelmektedir.

Tayvan’a gelen doğrudan yabancı yatırımların menşei incelendiğinde Çin ana karası, ABD, Japonya, Hong Kong ve Singapur öne çıkan ülkelerdir. İletişim teknolojilerine yönelik parça üreten sektörler ile kimya sektörü DYY yatırımlarının yöneldiği önemli sektörlerdir. Hizmetler sektöründe finansal hizmetler ile emlak sektörü en çok yatırımı çeken alanlardır.

1990’larda birçok emek-yoğun üretim yapan Tayvan firması, üretim merkezlerini ucuz işgücünün olduğu Çin ana karasına kaydırmıştır. 1990 yılından bu yana, Çin ana karasındaki Tayvan kaynaklı yatırımlar 100 milyar doları aşmıştır.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	5 416	10 158	6 372	4 489	4 130	4 496	4 819
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	0,70	1,34	0,90	0,60	0,50	0,50	0,60
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	120 652	130 810	137 182	141 671	145 801	150 297	155 116
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-11 341	-15 589	-15 726	-16 937	-18 002	-16 844	-13 104
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	374 282	389 871	405 597	422 534	440 536	457 380	470 484

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: EIU

4. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

1995 yılına kadar göreceli olarak dengeli bir biçimde ilerleyen Türkiye ile Tayvan arasındaki dış ticaret rakamları, 1995 sonrasında Türkiye aleyhine bir seyir izlemeye başlamıştır. Türkiye ile Tayvan arasındaki ticari ilişkiler, 1996 yılından bu yana ticaret hacmi açısından değerlendirildiğinde, zaman zaman inişler ve çıkışlar gösterse de genel olarak düzenli sayılabilecek bir gelişme göstermektedir. İlk kez 1 milyar dolarlık ticaret hacmi 2004 yılında aşılmıştır. İkili ticaret 1996 yılında 500 milyon, 2004 yılında 1,37 milyar, 2010 yılında ise yaklaşık 2 milyar Amerikan dolarına yükselmiştir. 2011 yılında 2,2 milyar Amerikan dolarına ulaşan dış ticaret hacmi, 2015 yılında 2,1 milyar dolara, 2020 yılında 1,7 milyar dolara gerilemiştir. Hacim, 2022 yılında ise 2,5 milyar dolara yükselmiştir.

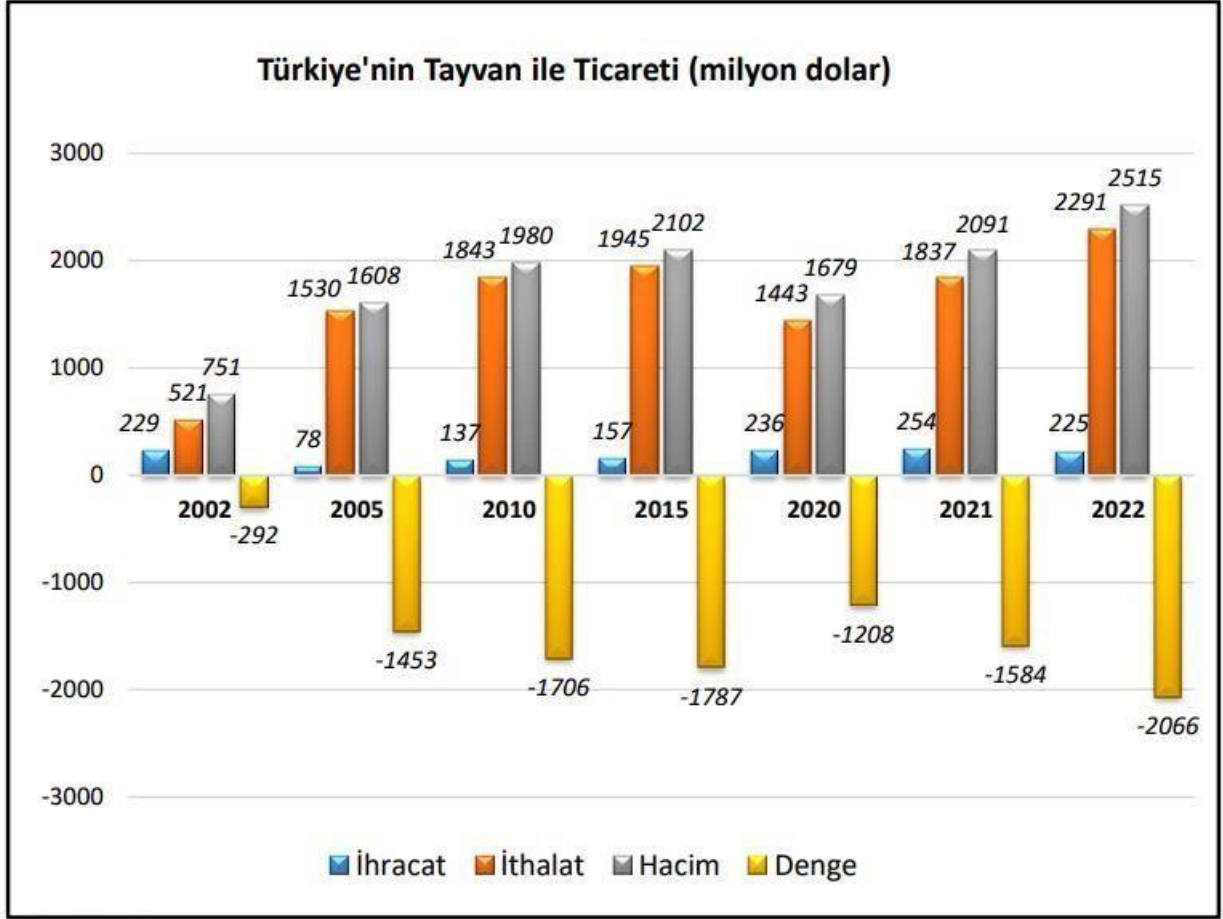
Tayvan'la ikili ticarete, 2017 yılı itibarıyla 1,8 milyar Amerikan doları olarak kaydedilen ticaret açığı, 2018 yılında 1,4 milyar dolara, 2020 yılında ise 1,2 milyar dolara gerilemiştir. Açık 2022 yılında tekrar yükselerek 2,1 milyar dolar olmuştur.

Türkiye'nin Tayvan'a ihracatı 2020 yılında 235,9 milyon dolar, 2021 yılında %7,5 oranında artarak 253,6 milyon dolar olmuştur. İhracat 2022 yılında ise %11,3 oranında azalarak 225,0 milyon dolar olmuştur. Fakat bu seviye gerek Tayvan'ın ithalat potansiyeli gerek Türkiye'nin üretim ve ihracat kapasitesi dikkate alındığında yeterli görülmemektedir.

Yüksek kişi başına düşen milli geliri ile iç tüketime dayalı büyüme sürecine geçmeye çalışan Tayvan'a yönelik Türkiye'nin ihracatının yeterli bir seviyeye ulaşamamasının temel nedenleri olarak, bu Tayvan'daki tüketim eğilimleri ile pazar farklılığı, Tayvan pazarının "kendine özgü" yapısı, bölge içi (Güneydoğu Asya ve Pasifik) ticaretin çok güçlü olması, Tayvan'ın başta Çin ana karası ve Japonya olmak üzere önemli küresel ticaret ülkeleri ve blokları tarafından çevrelenmesi, Türkiye ile Tayvan arasında özel ticaret anlaşmalarının bulunmaması ve karşılıklı yatırım ilişkilerinin yeterince gelişmemiş olması ve ihracatçılarımızın Tayvan ve Asya-Pasifik bölgesine yönelik sistematik çalışmalar yürütmemesi gösterilebilir.

Tayvan ile ticari ilişkilerimiz ithalat ağırlıklı bir gelişim sergilemektedir. 2002 yılında 522 milyon Amerikan doları olan ithalatımız, 2005 yılında 1,5 milyar, 2010 yılında ise bir önceki yıla göre %37,5 oranında artarak 1,8 milyar Amerikan doları olarak gerçekleşmiştir. İthalat 2012 yılında 2,1 milyar dolara ulaşmıştır. 2020 yılında yaklaşık 1,4 milyar dolar olan ithalat, 2021'de %27,3 oranında artarak, 1,8 milyar dolar düzeyinde kaydedilmiştir. İthalattaki artış 2022 yılında da devam etmiş ve ithalat bir önceki yıla göre %24,7 oranında artarak, 2,3 milyar dolar düzeyinde kaydedilmiştir.

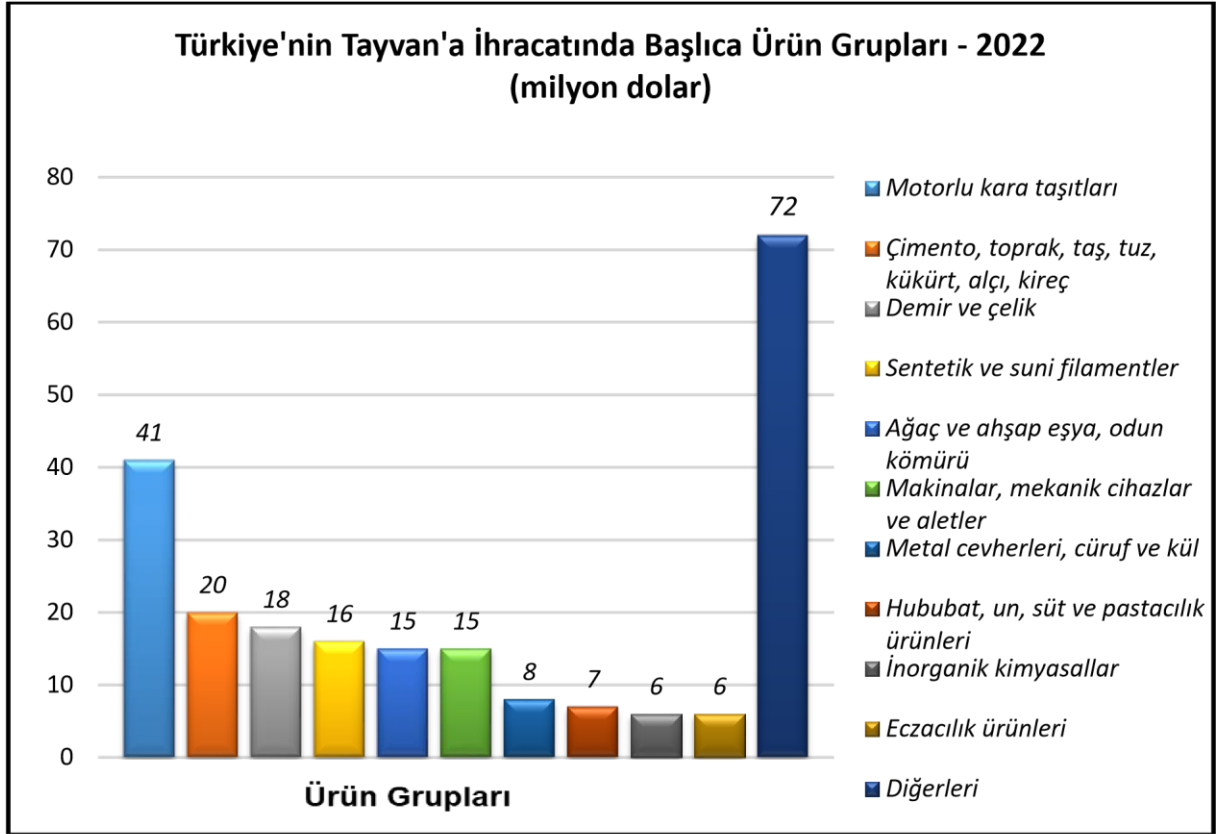
Türkiye-Tayvan Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Tayvan'a İhracatında Başlıca Ürünler

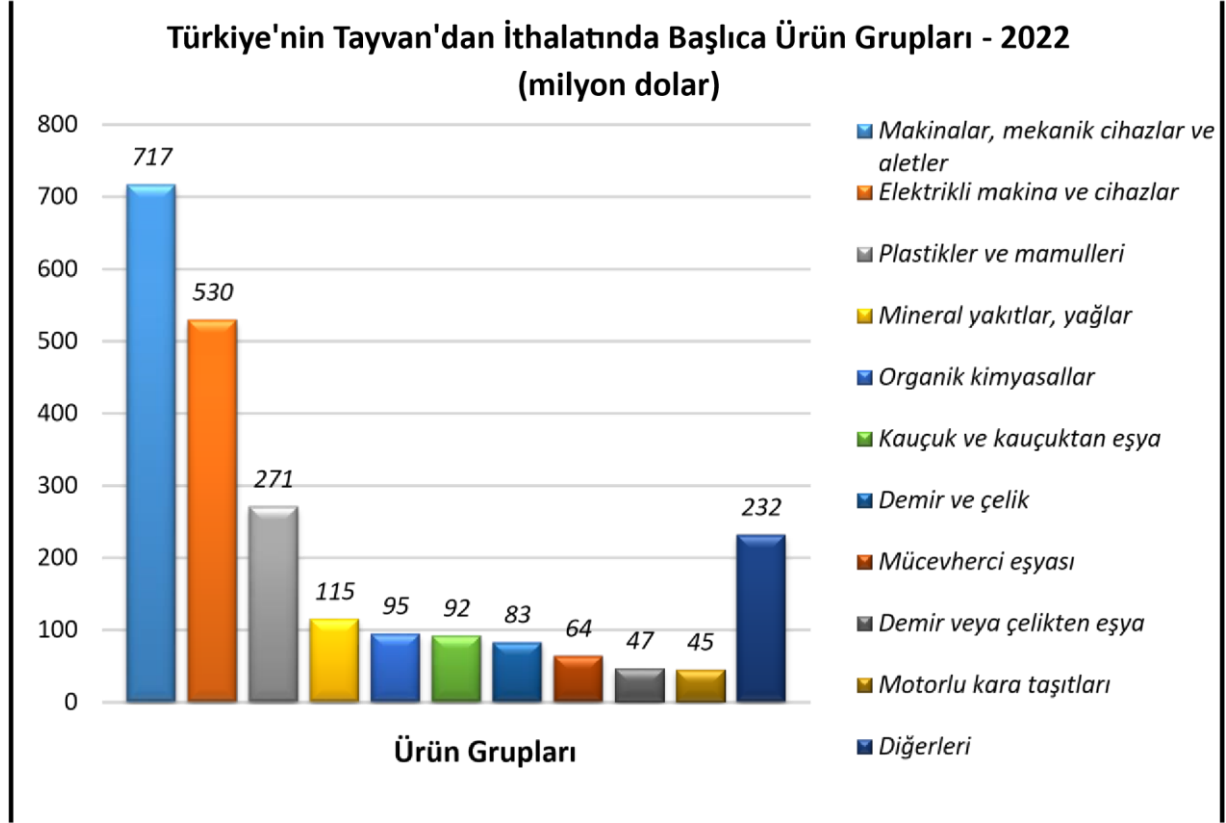

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Tayvan'a ihracatının yapısı incelendiğinde diğer Doğu Asya ülkeleriyle benzerlikler dikkati çekmektedir. Tayvan'a ihracatta ilk sırada yer alan otomobiller hariç tutulursa, Türkiye'nin Tayvan'a ihracatının ara mamuller ağırlıklı bir yapıda olduğu görülmektedir. Bu kapsamda: Çimento, demir-çelik yarı mamuller; sentetik filament iplikleri; ağaç ve diğer odunsu maddelerden mamul yonga levha vb. levhalar; boratlar ve bunların konsantreleri; nişastalar ve inülin Türkiye'nin Tayvan'a başlıca ihraç ürünlerini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Tayvan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Tayvan'dan gerçekleştirilen ithalatın yapısı incelendiğinde, geniş bir ürün çeşitliliği ile karşılaşılmaktadır. İthalatın önemli bir bölümünü yatırım ve ara malları, geri kalanını ise tüketim malları oluşturmaktadır. 2022 yılı verilerine göre Türkiye'nin Tayvan'dan ithalatında öne çıkan kalemler: Elektronik entegre devreler; metal işleme merkezleri (takım tezgahları); metal işlemeye mahsus torna tezgahları; işlenmiş petrol ürünleri, akrilik polimerleri (ilk şekillerde); telefon cihazları; sentetik kauçuk veya sıvı yağlardan türetilen taklit kauçuk; işlenmemiş veya yarı-işlenmiş gümüş; otomatik bilgi işlem makineleri ve paslanmaz çelikten yassı hadde mamulleridir.

EKLER:

EK-1: Tayvan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
------	---------	------	------	------	-----------------	--------------------------

TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		346 633 936	447 557 398	477 817 597	100	6,8
8542	Elektronik entegre devreler	122 940 227	155 886 165	183 488 524	38,4	17,7
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksamparça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb.)	12 119 753	17 657 060	19 348 258	4,0	9,6
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	5 793 886	9 707 172	16 673 342	3,5	71,8
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	10 599 606	12 013 242	15 111 585	3,2	25,8
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	8 898 617	10 203 499	12 850 998	2,7	25,9
8523	Sesleri ve diğer fenomenleri kaydetmeye mahsus diskler, bantlar, katı hal kalıcı depolama aygıtları, akıllı kartlar vb.	9 279 677	10 683 079	8 832 814	1,8	-17,3
8534	Baskı devreler	5 636 487	6 625 128	7 028 284	1,5	6,1
7318	Demir veya çelikten vidalar, cıvatalar, somunlar, tirfonlar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar vb. eşya	3 988 314	5 333 476	6 119 634	1,3	14,7
8541	Diyodlar, transistörler vb. yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	4 795 465	6 356 063	5 761 811	1,2	-9,3
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	3 683 795	4 647 855	5 613 941	1,2	20,8

8714	87.11 ila 87.13 Pozisyonlarındaki taşıtların aksam, parça ve aksesuarı	3 156 590	4 849 168	5 467 778	1,1	12,8
3907	Poliasetaller, diğer polietlerler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialiestlerler, vb. (ilk şekilde)	3 473 208	6 103 722	5 414 092	1,1	-11,3
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	6 940 395	8 622 237	5 244 070	1,1	-39,2
8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb. imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksam-parçaaksesuar	3 536 090	4 847 041	5 064 599	1,1	4,5
8529	Sadece veya esas itibarıyla 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	5 598 730	7 221 817	4 978 788	1,0	-31,1

Kaynak: Trademap, Tayvan Verileri

EK-2: Tayvan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		287 171 262	382 960 874	436 562 437	100	14,0
8542	Elektronik entegre devreler	62 556 629	81 611 855	87 757 347	20,1	7,5

8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb. imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksamparça-aksesuar	18 186 229	25 459 672	37 631 061	8,6	47,8
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	12 624 769	19 909 473	30 984 678	7,1	55,6
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	6 080 890	11 452 194	20 552 723	4,7	79,5
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	4 946 175	8 382 961	16 236 012	3,7	93,7
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	5 574 462	9 551 810	9 599 103	2,2	0,5
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksam-parça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb.)	5 275 220	7 545 513	9 022 752	2,1	19,6
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	6 388 983	7 397 596	7 560 687	1,7	2,2
8703	Otomobiller	6 060 209	6 215 297	6 492 648	1,5	4,5
9031	Diğer ölçme veya muayene alet, cihaz ve makinaları; profil projektörleri	2 880 220	4 232 400	6 290 470	1,4	48,6
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	4 000 769	5 267 647	5 599 144	1,3	6,3

9030	Osiloskop, spektrum analizörleri vb. cihazlar; alfa, beta, gama, X-ışını, kozmik ve diğer ışınları ölçme-bulma cihazları	4 291 304	4 915 920	4 789 478	1,1	-2,6
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	3 126 988	3 350 010	4 514 582	1,0	34,8
8534	Baskı devreler	2 669 488	3 609 758	4 199 976	1,0	16,4
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	2 784 381	4 092 746	3 980 325	0,9	-2,7

Kaynak: Trademap, Tayvan Verileri

EK-3: Tayvan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		346 633 936	447 557 398	477 817 597	100	6,8
1.	Çin	102 808 205	126 226 579	120 694 622	25,3	-4,4
2.	ABD	50 827 727	65 932 771	74 878 960	15,7	13,6
3.	Hong Kong	49 183 941	63 146 958	64 551 202	13,5	2,2
4.	Japonya	23 526 084	29 289 739	33 502 815	7,0	14,4
5.	Singapur	19 170 195	25 790 557	29 421 089	6,2	14,1
6.	G. Kore	15 207 219	20 194 353	22 099 325	4,6	9,4
7.	Malezya	9 493 098	13 364 100	16 964 767	3,6	26,9
8.	Vietnam	10 558 211	14 013 226	14 524 953	3,0	3,7
9.	Hollanda	6 071 974	8 103 029	8 821 797	1,8	8,9

10.	Almanya	6 069 098	8 193 504	8 781 855	1,8	7,2
11.	Filipinler	5 677 670	6 092 762	7 615 218	1,6	25,0
12.	Tayland	5 315 036	7 043 346	7 526 770	1,6	6,9
13.	Avustralya	3 248 455	4 817 377	7 512 504	1,6	55,9
14.	Hindistan	2 599 404	4 535 976	5 301 272	1,1	16,9
15.	Meksika	2 709 156	3 755 606	4 827 870	1,0	28,6
...	...	...	...	...	...	...
24.	Türkiye	1 077 976	1 371 825	1 570 386	0,3	14,5

Kaynak: Trademap, Tayvan Verileri

EK-4: Tayvan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		287 171 262	382 960 874	436 562 437	100	14,0
1.	Çin	63 833 789	82 702 793	83 709 130	19,2	1,2
2.	Japonya	46 105 764	56 276 635	54 451 041	12,5	-3,2
3.	ABD	33 024 793	39 897 488	45 671 805	10,5	14,5
4.	G. Kore	20 664 352	30 714 887	34 163 689	7,8	11,2
5.	Avustralya	8 069 050	14 964 499	24 580 448	5,6	64,3
6.	Almanya	10 218 540	12 541 429	14 187 284	3,2	13,1
7.	Malezya	9 929 093	11 828 241	13 494 746	3,1	14,1
8.	Singapur	9 032 490	12 109 382	12 492 583	2,9	3,2

9.	S. Arabistan	4 883 753	7 908 320	11 486 383	2,6	45,2
10.	Endonezya	4 526 425	7 921 409	11 185 374	2,6	41,2
11.	Hollanda	6 552 325	10 249 664	10 110 939	2,3	-1,4
12.	Kuveyt	2 537 255	4 557 863	6 974 017	1,6	53,0
13.	Vietnam	5 527 711	6 164 337	6 941 711	1,6	12,6
14.	BAE	2 826 525	4 954 780	6 653 821	1,5	34,3
15.	Tayland	4 566 202	5 978 919	6 264 139	1,4	4,8
...	...	...	...	...	...	...
52.	Türkiye	361 254	400 257	393 170	0,1	-1,8

Kaynak: Trademap, Tayvan Verileri

EK-5: Türkiye'nin Tayvan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		235 903	253 583	224 948	100	-11,3
8703	Otomobiller	57 678	36 647	37 592	16,7	2,6
5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	14 698	20 590	15 134	6,7	-26,5
4410	Ağaçtan ve diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB), vb. levhalar	25 982	19 575	14 550	6,5	-25,7

2528	Tabii boratlar ve bunların konsantreleri	9 812	12 343	10 075	4,5	-18,4
7202	Ferro alyajlar	1 657	4 224	9 049	4,0	114,2
2515	Mermer ve traverten, ekosin, su mermeri, kireçli taşlar	6 848	9 372	8 819	3,9	-5,9
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	0	0	7 958	3,5	0
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	398	1 674	6 785	3,0	305,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	701	6 995	5 453	2,4	-22,0
2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	4 044	4 676	5 417	2,4	15,8
1902	Makarnalar ve kuskus	3 566	3 721	5 234	2,3	40,7
1302	Bitkisel özsu ve hülasalar, pektik maddeler, pektinatlar, pektatlar, agar-agar, bitkilerden yapışkan sıvı vb.	367	1 021	2 860	1,3	180,1
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	2 033	2 025	2 676	1,2	32,1
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1 981	2 127	2 599	1,2	22,2
8422	Bulaşık, şişe vb. yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb. doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb. makinalar	1 172	1 050	2 267	1,0	115,9

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

EK-6: Türkiye'nin Tayvan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		1 443 471	1 837 163	2 290 505	100	24,7
8542	Elektronik entegre devreler	174 010	230 406	254 700	11,1	10,5
8457	Metal işlemeye mahsus işleme merkezleri, tek istasyonlu tezgahlar ve çok istasyonlu transfer tezgahları	142 704	207 730	206 657	9,0	-0,5
8458	Metal işlemeye mahsus torna tezgahları (tornalama merkezleri dahil)	81 893	115 629	134 364	5,9	16,2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2 537	2 592	115 101	5,0	4340,6
3906	Akrilik polimerleri (ilk şekillerde)	53 442	56 875	105 615	4,6	85,7
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	52 784	66 571	96 088	4,2	44,3

4002	Sentetik kauçuk veya sıvı yağlardan türetilen taklit kauçuk (ilk şekillerde, veya levha, tabaka, şerit halinde)	44 113	43 665	76 910	3,4	76,1
7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	0	0	63 276	2,8	0
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	61 748	53 545	50 401	2,2	-5,9
7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm. veya fazla olanlar)	46 498	38 291	48 002	2,1	25,4
3903	Stiren polimerleri (ilk şekillerde)	16 981	47 009	46 793	2,0	-0,5
2902	Siklik hidrokarbonlar	607	211	43 068	1,9	20311
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialiesterler, vb. (ilk şekilde)	26 571	34 513	40 153	1,8	16,3
7318	Demir veya çelikten vidalar, cıvatalar, somunlar, tirfonlar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar vb. eşya	24 105	29 097	31 672	1,4	8,8
8473	84.69 ila 84.72 pozisyonlarındaki makina ve cihazlarda kullanılmaya elverişli aksamparça-aksesuarlar (kutu, kılıf vb.)	31 571	27 236	30 265	1,3	11,1

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

KAYNAK: IMF, TUIK, EIU , Trademap, T.C Merkez Bankası